

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК ЧИННИК ОПТИМІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ ЗА РОЗРАХУНКАМИ ІЗ ФОНДАМИ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ

ШУРДУК Ірина, здобувачка вищої освіти
Спеціальність 071 Облік і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет

***Анотація.** Досліджено сучасні інструменти автоматизації, практичні аспекти їх впровадження та особливості контролю нарахувань і виплат державної соціальної допомоги з урахуванням нових повноважень Пенсійного фонду України з 2025 року. Запропоновано перспективи розвитку цифрових рішень для забезпечення прозорості та оптимізації фінансових операцій.*

***Ключові слова:** контроль розрахунків, фонди соціального страхування, автоматизація, державна соціальна допомога, Пенсійний фонд України, оптимізація контролю.*

Цифровізація виступає ключовим чинником трансформації сучасних систем управління фінансовими процесами, зокрема в сфері соціального страхування, забезпечуючи підвищення оперативності та точності контролю розрахунків. Вона передбачає впровадження автоматизованих інформаційних систем, які інтегруються з державними реєстрами та бухгалтерським обліком підприємств, створюючи єдину платформу для обробки даних. Законодавче забезпечення цифровізації контролю визначає правові рамки та стандарти, що сприяють прозорості та безпеці облікових операцій із фондами соціального страхування. У сучасних умовах розвиток цифрових технологій є необхідною передумовою для підвищення ефективності управлінського контролю та зменшення ризиків фінансових порушень [1, с. 45].

Цифровізація контролю за розрахунками із фондами соціального страхування передбачає використання різноманітних сучасних інструментів, що забезпечують автоматизацію та оптимізацію облікових процесів. Автоматизовані інформаційні системи дозволяють зменшити людський фактор, скоротити час на обробку даних та підвищити точність розрахунків. Використання електронних сервісів і API-інтеграцій забезпечує безперервний обмін інформацією між підприємствами та фондами соціального страхування, що сприяє підвищенню оперативності контролю та зниженню ризиків помилок [2].

Окреме значення у процесі цифровізації має застосування технологій Big Data та аналітичних платформ, які дозволяють здійснювати глибокий аналіз великих обсягів даних у режимі реального часу. Це дає змогу своєчасно виявляти порушення та аномалії у розрахунках, прогнозувати фінансові ризики та приймати обґрунтовані управлінські рішення. Інтеграція таких інструментів створює умови для формування прозорої та ефективної системи контролю, що відповідає сучасним вимогам цифрової економіки [3, с. 513].

Впровадження цифрових технологій у контроль за розрахунками із фондами соціального страхування потребує аналізу сучасного стану обліку та контролю. Багато підприємств і державних установ перебувають на різних етапах цифровізації, що вимагає уніфікації підходів та створення єдиних стандартів. Особливо актуальним є контроль своєчасності та правильності нарахування внесків до Пенсійного фонду України, Фонду соціального страхування та Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття. З 2025 року Пенсійний фонд України набув повноважень із призначення та виплати державної соціальної допомоги, зокрема особам, які не мають права на пенсію, особам з інвалідністю, допомоги на догляд, допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю, а також допомоги на поховання [4]. Це створює нові вимоги до контролю розрахунків та виплат.

Автоматизовані платформи дозволяють усунути проблеми неповної або несвоечасної перевірки розрахунків, забезпечуючи стандартизований обмін інформацією між підприємствами та фондами соціального страхування. Інтеграція з електронними кабінетами платників, державними реєстрами та банківськими системами забезпечує швидку верифікацію даних про внески та їх перерахування. Це дає змогу контролювати відповідність звітів розрахункам, відслідковувати заборгованість та автоматично формувати повідомлення про помилки. Також система дозволяє перевіряти своєчасність призначення та виплати державної соціальної допомоги, що входить до нових функцій Пенсійного фонду.

Проте цифровізація контролю стикається з викликами, серед яких технічні обмеження, недостатня кваліфікація персоналу та потреба в оновленні нормативно-правової бази. Необхідно забезпечити інтеграцію даних із різних систем для точного обліку нарахованих внесків, платежів та виплат соціальної допомоги. Окрему увагу слід приділяти кібербезпеці та захисту персональних даних, адже інформація містить конфіденційні відомості. Розробка адаптивних стратегій цифровізації з урахуванням нових повноважень Пенсійного фонду є ключовою умовою створення ефективної та прозорої системи контролю розрахунків.

Перспективи розвитку цифровізації контролю за розрахунками із фондами соціального страхування пов'язані з постійним вдосконаленням технологічних рішень та інтеграцією нових інструментів аналізу даних. У подальшому важливим напрямом є застосування штучного інтелекту та машинного навчання для прогнозування фінансових ризиків, автоматичного виявлення порушень та оптимізації процесів обробки даних. Це дозволить підвищити якість контролю, скоротити терміни перевірок та забезпечити своєчасність нарахування й виплати внесків та державної соціальної допомоги, що є особливо актуальним у зв'язку з розширенням повноважень Пенсійного фонду України.

Отже, для реалізації окреслених перспектив необхідно створити комплексну стратегію цифровізації, яка включатиме оновлення нормативно-правової бази, модернізацію технічної інфраструктури та підвищення кваліфікації фахівців. Особливу увагу слід приділити забезпеченню міжсистемної взаємодії та захисту персональних даних, щоб гарантувати безпеку та конфіденційність інформації. Впровадження таких рішень сприятиме формуванню прозорої та ефективної системи контролю, яка відповідатиме сучасним вимогам цифрової економіки та підвищуватиме рівень довіри платників внесків і отримувачів державної допомоги.

Література:

1. Potryvaieva, N., Dubinina, M., Cheban, Yu., Syrtseva, S., & Luhova, O. (2024). Digitalization of control and accounting processes of agricultural enterprises: Risk assessment and management. *Ekonomika APK*, 31(5), 45-58.

<https://doi.org/10.32317/ekon.apk/5.2024.45>

2. Заморока В. API як інструмент поєднання різних систем. *Alterego.digital*. 2023. URL: <https://alterego.digital/ua/blog/api-as-a-tool-for-connecting-different-systems>

3. Танасас Г. Л., Теодоракопулос Л. Бухгалтерський облік в епоху великих даних: приклади та концептуальні засади. *Журнал європейської економіки*. 2023. Вип. 22. С. 512-523. URL: <https://jeej.wunu.edu.ua/index.php/ukjee/article/view/1717>.

4. Виплати, які з 1 липня 2025 року здійснюватиме Пенсійний фонд України. *Пенсійний фонд України*. 2025. URL: <https://www.pfu.gov.ua/2172811-vyplaty-yaki-z-1-lypnya-2025-roku-zdijsnyuvatyme-pensijnyj-fond-ukrayiny>

Abstract: *Modern automation tools, practical aspects of their implementation, and features of control over accruals and payments of state social assistance, taking into account the new powers of the Pension Fund of Ukraine from 2025, were studied. Prospects for the development of digital solutions to ensure transparency and optimization of financial transactions were proposed.*

Keywords: *accounting, suppliers, currency fluctuations, ERP systems, blockchain technologies, financial control and management, financial stability of the enterprise.*

**Науковий керівник- ПОТРИВАЄВА Наталя,
д-р екон. наук, професорка, професорка кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв**